

TÜBİTAK - ARDEB
Aile Çağrı Programı
“1003-SBB-AILE-2018-2 Aile İçi Şiddet”
Çağrı Metni

1. Genel Çerçeve

“Aile içi şiddet” kavramı ve olgusu 1998 yılında çıkartılan 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ile birlikte ilk kez bir hukuki metinde yer almıştır. 2002 yılında Türk Medeni Kanunu ve 2005 yılında Türk Ceza Kanunu’nda yapılan değişikliklerin ardından 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun kapsamında kurulan Aile Mahkemeleri ve 2006 yılında çıkarılan Başbakanlık Genelgesi ile “aile içi şiddet”le mücadele bir devlet politikası haline gelmiş, şiddetin çok taraflı bir yaklaşımla önlenebileceği kabul edilmiştir. Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) 5 Mayıs 2011’de İstanbul’da imzalanmıştır. Bu çerçevede 2012 yılında, 4320 sayılı Kanun kapsamında uygulamada karşılaşılan eksiklikler ve İstanbul Sözleşmesi dikkate alınarak, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun hazırlanmıştır. Kanunun yürürlüğe girmesinin ardından diğer mevzuat düzenlemeleri yapılmış, mevcut kurumsal hizmetler güçlendirilmiş, yeni kurulan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri ile koruyucu ve önleyici hizmetler ile kurumlar arası işbirliği artırılmıştır. Ayrıca 10. Kalkınma Planı Öncelikli Dönüşüm Programlarında yer alan Ailenin Dinamik Nüfus Yapısının Korunması Programında; “*Aile içi şiddet ve istismarın önlenmesi, kötü alışkanlıkların ve bağımlılıkların azaltılmasına yönelik hizmetlerin geliştirilmesi*” ifadesi ile bu konuya verilen önem belirtilmiştir. Buna ek olarak 2016-2020 yıllarını kapsayan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2016 yılı Aralık ayında yürürlüğe girmiştir. Eylem planı ile mevzuat düzenlemeleri, farkındalık yaratma ve zihniyet dönüşümü, koruyucu ve önleyici hizmet sunumu ve şiddet mağdurlarının güçlenmesi, sağlık hizmetlerinin düzenlenmesi ve uygulanması, kurumlar arası işbirliği ve politika geliştirme olmak üzere beş temel alanda iyileştirmeler hedeflenmektedir.

Aile içi şiddetin boyutlarından biri olan “kadına yönelik şiddet” ile ilgili güvenilir veriler konusundaki eksikliği gidermek amacıyla ilki 2008 yılında gerçekleştirilen ve sonuçları TÜİK Resmi İstatistik Programı kapsamında resmi veri olarak değerlendirilen “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması”nın ikincisi 2014 yılında tamamlanmıştır. Ancak aile içi şiddet olgusunun tam olarak anlaşılması mümkün olmamış ve aileyi oluşturan diğer tüm bireylere yönelik şiddetin sebepleri ve boyutları ile sonuçlarına yönelik geniş kapsamlı araştırmalar sınırlı kalmıştır. Bu amaçla; “Aile İçi Şiddet” başlıklı bir çağrı programının oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Aile içi şiddetin önlenmesinin bir devlet politikası olarak kabul edilmesi ile birlikte mevzuat çalışmalarına, politika uygulamalarına, eğitim faaliyetlerine, kurumsal hizmetlere ve toplumsal alanda yaşanan sorunların tespitine ve çözümüne yönelik çalışmalara hız verilmiştir. Bu çerçevede disiplinler arası/çok disiplinli ve geniş kapsamlı araştırmalara dayalı verilerin elde edilmesi ve kanıta dayalı politikaların oluşturulması amacıyla söz konusu çağrı programının kapsamı aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- Aile içi şiddetin türlerinin ve şiddete etki eden faktörlerin (kültürel, sosyal, dini, ekonomik ve psikolojik) incelenerek aile içi şiddetin önlenmesi/azaltılmasına yönelik politika önerilerinin geliştirilmesi
- Aile içi şiddetin aile bireyleri üzerindeki etkileri incelenerek, bu alanda bireylerin desteklenmesine yönelik politika önerilerinin geliştirilmesi
- Toplumsal cinsiyet rolü algısının ve aile içi şiddete etkilerinin araştırılarak aile içi şiddetin önlenmesi/azaltılmasına yönelik politika önerilerinin geliştirilmesi
- Kadın cinayetlerinin kültürel, sosyal, ekonomik, psikolojik ve hukuki boyutlarıyla incelenerek önleyici politika önerilerinin geliştirilmesi
- Çocuğa yönelik şiddet, ihmal ve istismarın kültürel, sosyal, ekonomik, hukuki ve psikolojik boyutlarıyla incelenerek önleyici politika önerilerinin geliştirilmesi
- Ülkemizde yürütülen aile içi şiddeti önlemeye/azaltmaya yönelik politikaların ve uygulamaların etki analizlerinin gerçekleştirilerek yeni önerilerin geliştirilmesi

2. Amaç ve Hedefler

Bu çağrının temel amacı, Türkiye’de aile içi şiddetin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılarak, aile içi şiddetin önlenmesine/azaltılmasına yönelik politika önerilerinin geliştirilmesidir. Çağrı kapsamında ulaşılması beklenen amaç ve hedefler, odaklanılması gereken hususlar her bir konu başlığı için ayrı ayrı aşağıda belirtilmiştir:

- a) Aile içi şiddetin türlerinin ve şiddete etki eden faktörlerin (kültürel, sosyal, dini, ekonomik ve psikolojik) incelenerek aile içi şiddetin önlenmesi/azaltılmasına yönelik politika önerilerinin geliştirilmesi:** Önerilecek projelerin yukarıda belirtilen faktörlerin (kültürel, sosyal, dini, ekonomik ve psikolojik) tümünü içermesi ve bunları bütünsel bir yaklaşımla ele alması gerekmektedir. Aile içi şiddet konusu incelenirken ailedeki bütün bireylere (kadın, erkek, çocuk, yaşlı ve engelli vd.) yönelik şiddetin tamamı kapsama dâhil edilmelidir. Söz konusu çalışmalar ile uygulanabilir ve kanıta dayalı politika önerilerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda önerilecek projeler, ailede şiddet olup olmadığına bakılmaksızın ülke genelini temsil edecek şekilde ulusal ölçekte planlanmalıdır. Yapılacak çalışmaların disiplinler arası/çok disiplinli bir yaklaşımla zenginleştirilmesi beklenmektedir.
- b) Aile içi şiddetin aile bireyleri üzerindeki etkileri incelenerek, bu alanda bireylerin desteklenmesine yönelik politika önerilerinin geliştirilmesi:** Bu kapsamda önerilecek projeler ulusal ölçekte planlanmalı ve şiddetin olduğu ailelerle birlikte eşleştirilmiş kontrol gruplarından oluşmalıdır. Çalışma, şiddetin mağdurunu ve/veya failini ve/veya şahidini içerecek şekilde kurulanmalıdır.
- c) Toplumsal cinsiyet rolü algısının ve aile içi şiddete etkilerinin araştırılarak aile içi şiddetin önlenmesi/azaltılmasına yönelik politika önerilerinin geliştirilmesi:** Bu kapsamda önerilecek projelerin ulusal ölçekte, şiddet olan ve şiddet olmayan tüm ailelerde planlanması ve projelerde toplumsal cinsiyet rolü algısının şiddetle ilişkinin ele alınması gerekmektedir. Şiddete ilişkin tutum, davranış ve değerlerin incelenerek aile içi şiddetin önlenmesine/azaltılmasına yönelik öneriler geliştirilmelidir.

- d) Kadın cinayetlerinin kültürel, sosyal, ekonomik, psikolojik ve hukuki boyutlarıyla incelenerek önleyici politika önerilerinin geliştirilmesi:** Bu konuda önerilecek projelerde, vaka dosyalarının kapsamlı biçimde, çocuklara ve ailenin diğer bireylerine etkileri dâhil edilerek incelenebilmesi amacıyla Adalet Bakanlığı ile işbirliği yapılması gerekmektedir. İlgili diğer kurumlarla da işbirliği yapılabilir. Bu bağlamda dosya incelemesinin yanı sıra maktul ve failin yakınlarıyla yapılacak görüşmelere yer verilerek önleyici politika önerilerinin geliştirilmesi gerekmektedir.
- e) Çocuğa yönelik şiddet, ihmal ve istismarın kültürel, sosyal, ekonomik, hukuki ve psikolojik boyutlarıyla incelenerek önleyici politika önerilerinin geliştirilmesi:** Önerilecek projelerde çocuğa yönelik şiddet, ihmal ve istismarın, aileyi ve/veya kamusal alan ve kurumsal yapıları (örneğin: medya, okul, kreş, bakım evi vd.) içerecek şekilde risk faktörleri ve ortaya çıkan sonuçlarıyla birlikte ele alınması gerekmektedir.
- f) Ülkemizde yürütülen aile içi şiddeti önlemeye/azaltmaya yönelik politikaların ve uygulamaların etki analizlerinin gerçekleştirilerek yeni önerilerin geliştirilmesi:** Bu kapsamda önerilecek projelerde mevcut politikaların ve uygulamaların etkililiği ölçülerek değerlendirilmeli ve bu değerlendirmeler ışığında yeni öneriler geliştirilmelidir. Proje önerilerinin ülke genelini temsil edecek şekilde ulusal ölçekte planlanması gerekmektedir. Yapılacak çalışmalarda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılması beklenmektedir.

3. İlgili Destek Programı

Bu çağrı çerçevesinde önerilecek projelere “1003-Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı” kapsamında destek verilecektir.

4. Çağrıya Özel Hususlar

- İlgili mevzuat gereği, Ar-Ge projesi niteliği taşımayan (salt veri toplamaya/durum tespitine yönelik çalışmalar, kurumların rutin olarak yürüttükleri çalışmalar, daha önce gerçekleştirilmiş olan bir çalışmanın sadece kapsamının genişletilerek tekrarlanması niteliğindeki çalışmalar, altyapı oluşturmaya yönelik çalışmalar vb.) proje önerileri birinci aşamada elenecek olup ikinci aşamaya geçemeyecektir.
- Bu çağrı kapsamında önerilecek projelere ilişkin dikkat edilmesi gereken hususlar “Amaç ve Hedefler” bölümünde her bir konu başlığı için ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Proje önerilerinin “Amaç ve Hedefler” bölümündeki konu başlıklarından en az birisiyle ilişkilendirilmesi ve bu başlıklardan hangisi/hangileri ile ilişkilendirildiğinin başvuru formunda açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Birinci aşama değerlendirmesi sonucunda, çağrı kapsam, amaç ve hedeflerine uygun olmayan proje önerileri elenecek olup ikinci aşamaya geçemeyecektir.
- Proje önerileri küçük, orta veya büyük ölçekli olarak hazırlanabilir. Orta ve büyük ölçekli projeler en fazla 1 ana proje ve 3 alt projeden oluşabilir. İkinci aşama proje başvuruları ile birlikte, alt proje tanımlı başvurular için [Protokol](#) Belgesi sunulmalı ve alt projeler başvuru sisteminde de tanımlanmalıdır. Alt proje tanımlı başvurularda, ikinci aşama başvurusu ile sunulan bütçe, ana proje ve alt projeler bazında ayrılmalıdır.

- Proje kapsamındaki iş paketlerinin büyük ölçüde proje ekibi tarafından yapılması beklenmektedir.
- İkinci aşama başvurularında sunulması gerekli olan [Yasal/Özel İzin Belgesi](#) ile [Etik Kurul Onay Belgesi](#) nin alınmasında yaşanabilecek aksaklıklar göz önünde bulundurularak, söz konusu belgelerin temin sürecinin ilgili tüm kurum ve kuruluşlarla irtibata geçilerek ivedilikle başlatılması önerilmektedir.

5. Çağrı Takvimi

	Çevrimiçi Başvuru Sistemi Kapanış Tarihi	Elektronik Başvuru Çıktısının Gönderilmesi İçin Son Tarih*
Birinci Aşama	22.06.2018 17:30	29.06.2018 17:30
İkinci Aşama	09.11.2018 17:30	23.11.2018 17:30

* Elektronik başvuru çıktısının ıslak imzalı nüshasının belirtilen tarih ve saate kadar Kurumumuza ulaştırılması gerekmektedir.

6. Ek Belgelere Referanslar

- [1003 Destek Programı Web Sayfası](#)
- [1003 Destek Programı Bilgi Notu](#)
- [1003 Destek Programı Başvuru Formları](#) (*)
- [1003 Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı Usul ve Esasları](#)
- [1003 Proje Önerisi Değerlendirme Formu](#)
- [Yasal/Özel İzin Belgesi Bilgi Notu](#)
- [Etik Kurul Onay Belgesi Bilgi Notu](#)
- [TÜBİTAK Çağrı Planlaması](#)

(*) 1003 programına ait başvuru formları güncellenmiştir. Birinci ve ikinci aşama başvuruları sırasında güncel formların kullanılmaması halinde proje önerileri değerlendirmeye alınmayacaktır. Güncel başvuru formlarına ulaşmak için lütfen [tıklayınız](#).

7. İrtibat Bilgileri

Merve AYKUT

Tel	0312 298 12 88
E-posta	merve.aykut@tubitak.gov.tr

Rümeysa UZUN

Telefon	0312 298 12 85
E-posta	rumeysa.kaya@tubitak.gov.tr

Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Destek Grubu (SOBAG)